

**KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO INDIVIDUALAUS APSAUGOS REGLAMENTO
TVIRTINIMO AKTAS**

2021-12-23 Nr. LRV-230(12.98-V)
(data)

Vilnius
(tvirtinimo vieta)

Tvirtinu Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato (unikalus kodas Registre 28010)

kultūros paveldo objekto pavadinimas, unikalus kodas Kultūros vertybių registre

individualų apsaugos reglamentą

Parengimo data: 2021-12-23

Rengėjas (-ai): Ramunė Valančiūtė

Apsaugos zona (pažymėti) :

☐ laikinai nenustatoma apsaugos zona

☒ nenustatomas fizinės apsaugos pozonis

☒ nenustatomas vizualinės apsaugos pozonis

Apsaugos zonos ir jos pozonių ribų plano techninį rengimo darbą atliko: -

Prie tvirtinimo akto pridedama: Individualus apsaugos reglamentas (7 lapai, 1 egz.)

Kultūros paveldo departamento prie
Kultūros ministerijos
Vilniaus teritorinio skyriaus vedėja
(tvirtinančiojo pareigos)

(parašas)

Gerda Ožiūnaitė

(vardas, pavardė)

Kultūros paveldo objektų individualių apsaugos
reglamentų išdavimo taisyklių
1 priedas

PATVIRTINTA

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros
ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus vedėjo (-os)
(pareigų pavadinimas)

2021 m. gruodžio 23 d. tvirtinimo aktu Nr.
LRV-230(12.98-V)

KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO INDIVIDUALUS APSAUGOS REGLAMENTAS

2021-12-23 Nr. IRVS-4
(data)

Vilnius
(parengimo vieta)

I. BENDRIEJI DUOMENYS

1. Bendrieji kultūros paveldo objekto duomenys¹:

1.1. pavadinimas, unikalus kodas Kultūros vertybių registre (toliau – Registras) Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatas (unikalus kodas Registre 28010)

1.2. adresas Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Mindaugo g. 12.

1.3. įrašymo į Registrą teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriaus 2003 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. Į-155 „Dėl objektų įrašymo į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą“.

1.4. inicijavimo skelbti saugomu teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) -

1.5. skelbimo saugomu teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. IV-190 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“, vertybė paskelbta saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui“.

1.6. skelbimo kultūros paminklų teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) -

1.7. unikalus žemės sklypo Nr. (jeigu registruotas Nekilnojamojo turto registre):

1. Mindaugo g. 12, unik. Nr. 0101-0057-0123.

1.8. unikalus statinio Nr. (jeigu registruotas Nekilnojamojo turto registre)

Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatas (unikalus kodas Registre 28010), unikalus daikto Nr.: 1094-0235-1193, pažymėjimas plane 1B3/p.

1.9. yra kito kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje (kultūros paveldo objekto pavadinimas, unikalus kodas Registre) -

1.10. vertingosios savybės ar saugomos dalys ir elementai užfiksuoti ir teritorijos ribos apibrėžtos/nustatytos (kultūros paveldo objekto apskaitos dokumento pavadinimas, data, Nr., sudaręs/patvirtinęs subjektas) Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pirmosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2015-09-22 aktas Nr. KPD-RM-1856/1 ir teritorijos ribų planas, kurį 2015-10-16 sudarė Kultūros paveldo centras.

¹ Įrašomi duomenys, žinomi individualaus apsaugos reglamento sudarymo metu. Su pasikeitusiais 1.4, 1.5, 1.8, 1.9 punktuose nurodytais duomenimis valdytojai viešai ir nemokamai susipažįsta Kultūros vertybių registro duomenų bazėje interneto adresu: <http://kvr.kpd.lt/heritage>

1.11. už apsaugą atsakinga institucija (pavadinimas, centrinės buveinės ar padalinio adresas) Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinis skyrius, Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius.

II. PAVELDOSAUGOS REIKALAVIMAI

2. Kultūros paveldo objekto ir jo teritorijos paveldosaugos reikalavimai:

2.1. Bendrieji reikalavimai:

2.1.1. Saugomos visos statinio vertingosios savybės ir teritorija:

- vertingosios savybės yra visos pirminio pastatymo ir vėlesnių pakeitimų suformuotos dalys bei elementai (nepriklausomai nuo jų išlikimo laipsnio) su istoriniais pakeitimais ir papildymais, kurie patys savaime turi kultūrinės vertės požymių arba kartu su ankstesnių etapų elementais sudaro tokių požymių turinčią visumą, fiksuoti Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato apskaitos dokumentuose kaip vertingosios savybės, kurios tikslinamos ir papildomos tyrimų pagrindu;

- nevertingi intarpai bei elementai yra įvairūs statybiniai ir kitokie medžiaginiai elementai, vėlesnių pakeitimų ir perdirbimų metu įrengti statinyje, nederantys su autentiška medžiaga ir atlikimo technika, keičiantys autentišką formą ir vietą, autentišką statinių apimtį ir sudėtį ir žalojantys kultūros vertybės požymius, fiksuoti Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato apskaitos dokumentuose.

2.1.2. Statinio tvarkyba atliekama vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtintais paveldo tvarkybos reglamentais.

2.1.3. Reikšmingas visų istorinių epochų palikimas statinyje ir jo dalyse, todėl stiliaus vienybė nėra tvarkybos darbų tikslas.

2.1.4. Tvarkybos darbų tikslas yra išsaugoti ir atskleisti vertybės estetinę bei istorinę vertę, grindžiant juos tyrimų duomenimis.

2.1.5. Restauravimo ir atkūrimo darbų metu atliekant trūkstamų dalių atkūrimą vadovautis principu, jog atkuriamos dalys turi harmoningai įsiliesti į pastato, komplekso, jo dalių bei Vilniaus senamiesčio visumą ir tuo pačiu metu skirtis nuo originalo, kad restauruotos dalys neklastotų meninės ir istorinės tiesos.

2.1.6. Su atkūrimu susiję darbai projektuojami ir atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme įtvirtintu apibrėžimu: atkūrimas yra neišlikusios nekilnojamosios kultūros vertybės atkūrimas išimtiniais atvejais pagal nustatytas neišlikusias vertingąsias savybes, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus. Atkuriant išsaugomos atkuriamos vertybės išlikusios dalys ir elementai, jie gražinami į pirminę vietą, tiksliai pakartojamos ar naujai sukuriamos neišlikusios dalys ir elementai.

2.1.7. Konservavimo, restauravimo ir atkūrimo darbai atliekami tik remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės paskirtį, išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją, aplinką.

2.1.8. Pritaikant kultūros vertybę būtina vadovautis principu, jog esant būtinybei, suderinant valdytojo ir visuomenės poreikius, minimaliai keičiant vertingąsias savybes, privaloma užtikrinti galimybę atkurti būklę, buvusią iki pakeitimų, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus.

2.1.9. Esama autentiška inžinerinė įranga restauruojama ir panaudojama vykdant pritaikymo darbus, naujai projektuojama įranga turi nepažeisti ar minimaliai pažeisti kultūros vertybės autentiškumo ir kiekybės požymius.

2.2. Žemės darbams:

2.2.1. Statinys yra saugomas kartu su užimamu ir susijusiu žemės plotu, t. y., kompleksui priskirta teritorija.

2.2.2. Žemės judinimo darbų vietose būtini archeologiniai tyrimai.

2.3. Priežiūros sąlygos:

2.3.1. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato priežiūros tikslas – išsaugoti gerą fizinę šios kultūros vertybės būklę, palaikyti tinkamą sanitarinę ir priešgaisrinę būklę, išvengti statinio vertingųjų savybių kitimo ir vandalizmo.

2.3.2. Priežiūros metu atliekami darbai, kurie skirti tik statinio priežiūrai ir kuriais nežalojamos, nenaikinamos bei nekeičiamos statinio apskaitos dokumentuose nustatytos vertingosios savybės.

2.3.3. Valdytojas privalo prižiūrėti kultūros vertybę, savarankiškai gali atlikti šiuos statinio priežiūros darbus: atlikti apžiūrą, valyti, šalinti taršos šaltinius, šalinti (iškirsti) medžius ir krūmus, augančius ant statinio ar jo liekanų, gražinti į pirmąją vietą ir įtvirtinti išslinkusius ar iškritusius elementus, jeigu jie nėra vertingosios savybės, įrengti ir prižiūrėti įrangą, apsaugančią nuo gaisrų.

2.3.4. Valdytojas privalo pranešti už apsaugą atsakingai institucijai apie nekilnojamojo kultūros vertybei iškilusią grėsmę, kurios pats pašalinti nepajėgia arba tam neturi reikiamos kvalifikacijos ar leidimo.

2.3.5. Priežiūros darbai atliekami nuolat, be projektinės dokumentacijos, bet su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus pritarimu, darbai apmokami jo savininko, valdytojo ar naudotojo lėšomis.

2.3.6. Valdytojas privalo leisti kultūros ministro nustatyta tvarka Kultūros paveldo departamento ar Savivaldybės paveldosaugos padalinio specialistams apžiūrėti kultūros vertybę.

2.3.7. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato savininkai, valdytojai ar naudotojai, sužinoję apie statinio ar jo teritorijos, sugadinimą, sužalojimą, sunaikinimą, vandalizmo aktą, gresiančias arba įvykusias avarijas, turi nedelsdamas pranešti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniam skyriui ir imtis priemonių vertingosioms savybėms išsaugoti.

2.3.8. Esant poreikiui atliekami istoriniai-ikonografiniai, architektūriniai, konstrukcijų, polichromijos, archeologiniai ir kiti tyrimai, reikalingi projektavimo darbams.

2.4. Draudžiama:

2.4.1. pažeisti, naikinti, griauti ar kitaip žaloti Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato (unikalus kodas Registre 28010) vertingąsias savybes;

2.4.2. gaminti, sandėliuoti sprogstamąsias, degiąsias, chemiškai aktyvias, aplinką teršiančias medžiagas, rengti sąvartynus, laikyti atliekas, naudoti gamybines stakles, įrenginius ir kitokius mechaninius variklius, darančius dinaminį, vibracinį poveikį ir galinčius sukelti vertingųjų savybių pokyčius bei avarijas, įrengti laboratorijas ir saugyklas, susijusias su nepalankiu esamoms vertybėms temperatūros ir drėgmės režimu, taip pat chemiškai aktyvių medžiagų naudojimu ir laikymu;

2.4.3. viešajam pažinimui ir naudojimui saugomoje nekilnojamojoje kultūros vertybėje draudžiama padidinti saugomo statinio naudojimo intensyvumą, pristatyti priestatus, papildomus aukštus, įrengti naujas mansardas, formuoti naują planinę struktūrą ir kitaip naikinti autentiškumo požymius;

2.4.4. viešajam pažinimui ir naudojimui saugomo objekto teritorijoje draudžiama naikinti ar kitaip žaloti nekilnojamųjų kultūros vertybių ir jų aplinkos autentiškumą bei jų vertingąsias savybes, registruotas Kultūros vertybių registre;

2.4.5. viešajam pažinimui ir naudojimui saugomo objekto teritorijoje draudžiama statyti statinius, kurie dėl savo aukščio, apimties ar išraiškos būdo arba formos nustelbtų nekilnojamąsias kultūros vertybes arba trukdytų jas apžvelgti;

2.4.6. neištirtose saugomo objekto teritorijos dalyse vykdyti darbus, nesusijusius su jų priežiūra ir konservavimu;

2.4.7. neištirtose saugomos objekto teritorijos dalyse – atidengti autentiškas netirtas saugomas dalis ar elementus, atkasti netirtus pastatų rūsius, atidaryti laidojimo kriptas ar rūsius, atidengti ir judinti archeologinius sluoksnius, judinti, tirti, iškelti archeologinius radinius. Šiems darbams vykdyti turi būti gautas institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimas, išduotas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka.

2.5. Naudojimo sąlygos:

2.5.1. Naudojant Geležinkelio valdybos statinių komplekso pastatą, turi būti išsaugota autentiška jo teritorija, vertingosios savybės ir sudarytos sąlygos jį eksponuoti.

2.5.2. Valstybės ar savivaldybių institucijų priimami teisės aktai, teritorijų planavimo dokumentai, kuriais keičiama Geležinkelio valdybos statinių komplekso pastato ar patalpų naudojimo paskirtis, turi būti derinami Kultūros paveldo departamente prie Kultūros ministerijos.

2.5.3. Keičiant Geležinkelio valdybos statinių komplekso pastato ar patalpų paskirtį negalima iš esmės keisti vertingųjų savybių, atliktų tyrimų pagrindu turi būti įrodoma, kad esama ar autentiška paskirtis yra ekonomiškai nuostolinga ir ją galima keisti.

2.5.4. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatui (unikalus kodas Registre 28010) taikomas riboto naudojimo režimas pagal Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Registre 16073) apsaugos reglamentą (toliau – VSAR):

2.5.4.1. riboto naudojimo režimo tikslas yra reguliuoti ūkinio ir kitokio praktinio naudojimo poveikį visiems išlikusiems autentiškumo ir kiekybės požymiams bei sumažinti nevertingų intarpų naudojimo įtaką;

2.5.4.2. riboto naudojimo režimas numato naudojimo paskirčių ir apimčių regeneravimą taip, kad naudojimas nūdienos poreikiams sukeltų kuo mažesnę neigiamą poveikį arba būtų artimas autentiškai funkcijai ir apimčiai bei būtų sudarytos tinkamos eksponavimo sąlygos, režimu siekiama išsaugoti ir atkurti autentišką arba jai artimą funkciją, praplėsti, reglamentuojant leistino naudojimo paskirtis;

2.5.4.3. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato paskirtys: visos paskirtys, kurios yra tokios pat arba artimos autentiškai funkcijai, galimos ūkinės ar kitokios veiklos, nesusijusios su intensyvia gamyba – visuomeninė, komercinė ir smulkaus verslo;

2.5.4.4. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato naudojimo apimtys: apimtys, kurios nesukelia poreikio iš esmės keisti vertybės sudėtis, apimties ir autentiškumo požymių;

2.5.4.5. nevertingų intarpų, neturinčių įtakos vertybės kultūrinei vertei, naudojimo paskirtys keičiamos ar paliekamos esamos, pritaikant tokius intarpus bendriems vertybės poreikiams.

2.6. Tvarkymo sąlygos:

2.6.1. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatas (unikalus kodas Registre 28010) – Geležinkelio valdybos pastatų koomplekso (unikalus kodas Registre 28008) dalis, yra nekilnojamojo kultūros paveldo vietovių – Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Registre 16073) ir Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 25504) – teritorijose, todėl jam taikomos pastatų kompleksui ir šioms vietovėms nustatytos teritorijų planavimo, taisyklių, reglamentų, rekomendacijų bei kultūros paveldo apskaitos dokumentų nuostatos.

2.6.2. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatui taikomos Vilniaus senamiesčio regeneravimo koncepcijos ir sklypų plano, patvirtinto Vilniaus miesto valdybos 1995 m. kovo 23 d. sprendimu Nr. 775V – Nr. T00054564, nuostatos:

2.6.2.1. galimi darbai, susiję su esamo vertingo užstatymo išsaugojimu, nugriauto užstatymo atkūrimu, paremtu kompleksinių tyrimų duomenimis.

2.6.3. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatui taikomas Vilniaus senamiesčio - kultūros paminklo - apsaugos specialiojo plano (2003 m.) - Nr. T00055785 nuostatos:

2.6.3.1. Sklypų tvarkymo režimas – restauravimas.

2.6.4. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatui taikomi VSAR reglamentai 93B kvartalui:

2.6.4.1. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatui taikomas restauravimo režimas, kurio tikslas išsaugoti istoriškai susiklosčiusi autentiškų elementų ir formų visumą, restauruojant, atkuriant prarastus elementus, išryškinant, atskleidžiant kultūrinę vertę ir pritaikant nūdienos poreikiams. Restauravimo režimas numato prarastų fizinių – techninių savybių atkūrimą, nevertingų interjų, iš esmės keičiančių autentiškumą ir kiekybės požymius, pašalinimą ir pagrindinių prarastų dalių bei elementų, kurie įtakoja kultūrinę vertę, atkūrimą.

2.6.4.2. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso užstatymo morfologinis tipas – perimetrinis reguliarus (Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas, III dalis, priedas “ Vilniaus senamiesčio užstatymo urbanistinių struktūrų tipologija”).

2.6.4.3. Užstatymo tankis yra esamas, gali būti didinamas tik tyrimu pagrindu iki 60%.

2.6.4.4. Prieš pradedant pastatų remonto darbus būtina atlikti esamos būklės fiksavimo ir natūros tyrimo darbus.

2.6.4.5. Prieš pradedant žemės judinimo darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus.

2.6.4.6. Tyrimų metu aptiktos vertingų istorinių statinių dalys ir elementai tvarkomi pagal restauravimo technologijas.

2.6.4.7. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatui - kultūros paveldo objektui - galimas konservavimas - restauravimas - fasadai, vertingi vidaus dekoru elementai; restauravimas – galimi visų rūšių tyrimai, priešavariniai, konservavimo, restauravimo darbai, dalinio atkūrimo darbai; paprastas remontas ir kapitalinis remontas galimi nevertingose dalyse ir elementuose.

2.6.4.8. Dekoro ir funkcinės įrangos sistemose - vertingi autentiški elementai konservuojami, restauruojami; sunaikinti elementai gali būti atkuriami pagal tyrimų duomenis ir analogus; jeigu tyrimų metu bus aptikti autentiškos inžinerinės įrangos elementai, jie tvarkomi pagal konservavimo arba restauravimo darbų technologijas; esama inžinerinė įranga pagal galimybes rekonstruojama ir panaudojama, naujai projektuojama įranga turi nepažeisti ar minimaliai pažeisti autentiškumo ir kiekybės požymių.

2.6.5. Planuojant ir projektuojant Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato tvarkymo darbus atsižvelgti į Vilniaus senamiesčio tvarkymo rekomendacijas (patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2012 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. 1-652) ir Palėpių ir stoglangių įrengimo Vilniaus senamiesčio pastatuose rekomendacijas (patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2012 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. 1-651).

2.6.6. Planuojant ir projektuojant Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato tvarkymo darbus, turi būti atsižvelgta į Palėpių ir stoglangių įrengimo Vilniaus senamiesčio pastatuose rekomendacijas, patvirtintos 2012 m. birželio 20 d. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-651 „Dėl palėpių ir stoglangių įrengimo Vilniaus senamiesčio pastatuose rekomendacijų tvirtinimo“.

2.7. Reikalavimai tyrimams:

2.7.1. Tvarkybos, atkūrimo, pritaikymo darbai atliekami remiantis ardomųjų ir taikomųjų mokslinių tyrimų duomenimis.

2.7.2. Ardomieji ir taikomieji moksliniai tyrimai atliekami ir jų ataskaitos rengiamos šiuos tyrimus reglamentuojančių paveldo tvarkybos reglamentų nustatyta tvarka.

2.8. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato apsauga, tvarkyba, atkūrimas ir pritaikymas vykdomas taikant Lietuvos Respublikoje patvirtintų tarptautinių konvencijų – Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos, Europos architektūros paveldo apsaugos konvencijos, Europos archeologijos paveldo apsaugos konvencijos, UNESCO Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijos, Europos kultūros konvencijos, chartijų – Tarptautinės paminklų ir vietų bei vietovių konservavimo ir restauravimo (Venecijos) chartijos, Leipziger Europos miestų chartijos, ir kitų teisės aktų – Vienos memorandumo, Naros autentiškumo dokumento, susijusių su kultūros paveldo apsauga, nuostatas, įtvirtintus kultūros vertybių tvarkymo principus ir priimtus įsipareigojimus.

2.9. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato tvarkymo darbai taip pat turi nepažeisti šių kultūros paveldo vietovės Vilniaus senamiesčio (u.k. 16073) vertingųjų savybių, nustatytų **Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pirmosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2013-12-17 aktu Nr. KPD-RM2014/1 (su vėlesniais pakeitimais):**

2.9.1. užstatymo tipai - **perimetrinis-reguliarus XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, atskiromis XV-XVIII a. užstatymo struktūromis Pylimo g., Teatro g. zonoje bei XX a. II p.-XXI a. pr. tarpais 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 88A, 88B, 89, 92B, 93A, 93B, 94, iš jų - užstatymas atskirais 4-6 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 88A, 89, 93A, 93B, 94 (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,1 m iki 12,0 m, iki kraigo - nuo 4,4 m iki 15,5 m, 4-6 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 14,5 m iki 28,3 m, iki kraigo - nuo 17,5 m iki 31,0 m, 8 a. su sutapdintu stogu pastato aukštis iki karnizo 25,0 m; -; TRP; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 88A.3, 4, 7, 11, 12, 88B.3, 89.1-11, 92B.1-3, 93A.1-3, 5-7, 93B.1-5, 94.1-8; 2013 m.);**

2.9.2. išsklotinės - **gatvių užstatymo išsklotinės: J. Basanavičiaus g. Š pusės atkarpos iš pastatų Teatro g. Nr. 1, J. Basanavičiaus g. Nr. 11 ir atkarpos nuo pastato J. Basanavičiaus g. Nr. 1 iki pastato Nr. 5, J. Basanavičiaus g. P pusės atkarpos tarp Pylimo ir Vingrių gatvių ir atkarpos iš pastatų J. Basanavičiaus g. Nr. 12, Mindaugo g. Nr. 12, (išskyrus pastatus J. Basanavičiaus g. Nr. 4A, Subačiaus g. Nr. 11, pastato J. Basanavičiaus g. Nr. 6 rekonstruotą I a. kampinę ŠV dalį ties sankryža su Vingrių g., ant pastato ŠV dalies užstatytą IV a., pastato Subačiaus g. Nr. 2 naujai užstatytą III a., pastato Subačiaus g. Nr. 15 iškeltą stogą su tūriniais stoglangiais, mūrinę tvorą tarp pastatų Subačiaus g. Nr. 8 ir Nr. 10, pastatų J. Basanavičiaus g. Nr. 1, Nr. 2, Nr. 6, Subačiaus g. Nr. 7, Nr. 9 plokštuminius stoglangius, pastatų Subačiaus g. Nr. 14, Nr. 17, Nr. 23, Žiupronių g. Nr. 3 tūrinius stoglangius, pastato Teatro g. Nr. 7 naujai užstatytą IV a., mansardą su tūriniais stoglangiais, pastatų J. Basanavičiaus g. Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 I a. angos, pastato K. Kalinausko g. Nr. 10 cokolinio a. angos neištirtos; išsklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 48.1, 8-12, 49.1, 2, 3, 5, 6, 65.1-3, 6, 7, 67.6, 92A.2, 4, 92B.1-3, 93B.1-3, 94.2-6, 95.2; 2013 m.);**

2.9.3. dominantės - **Polesės geležinkelio valdybos rūmų komplekso Administracinis pastatas kvartale Nr. 93B (-; -; TRP; FF Nr. 92A.1, 93B.1-3, 95.4, 5; 2013 m.);**

2.10. Planuojant ir projektuojant Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato tvarkymo darbus, turi būti atsižvelgta į Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (u.k. 25504) vertingąsias savybes, nustatytas **Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos ketvirtosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2019-04-09 aktu Nr. KPD-VL-1301/1 (su vėlesniais pakeitimais):**

2.10.1. vietovei reikšmingo buvusio užstatymo (statinių grupių, kompleksų, ansamblių ir pan.) ar atskirų jo dalių (atskirų statinių) vietos - **kultūrinis sluoksnis** (Vilniaus senojo miesto su priemiesčiais archeologinėje vietovėje yra susiformavęs įvairaus sodrumo ir storio - kai kur virš 6 m, dažnai kelių horizontų, kultūrinis sluoksnis su medžio ir mūro statinių liekanomis, griuvenomis, grindiniais ir su archeologiniais radiniais; sluoksnis daugelyje vietų apardytas ar net sunaikintas įvairių žemės ir statybos darbų metu, dalis ištirta įvairių XX a. antros pusės ir XXI a. pradžios archeologinių tyrinėjimų metu).

2.10.2. gamtiniai elementai - **reljefas** (Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės reljefas yra ir Vilniaus senamiesčio-1673, UIP, UR 1, Vilniaus miesto istorinių dalių, vad. Antakalniū-16084, UV 70, Naujamiesčiu-33653, UV 70, Rasų kolonija-16077, UV 62, UV 70 ir Žvėrynu-33652, UV 70, vertingoji savybė).

2.11. Konkretūs paveldosaugos reikalavimai vertingųjų savybių apsaugai:

<u>Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatas (unikalus kodas Registre 28010)</u> Statusas – Valstybės saugomas Reikšmingumo lygmuo – Regioninis Vertybė pagal sandarą – į kompleksą įeinantis Kodas registre iki 2005-04-19: G392K2 Autorius - architektas Kostantinas Korojedovas Vertingųjų savybių pobūdis – Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas)	Žemės sklype, adresu Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Mindaugo g. 12
Vertingosios savybės: tūris - atviras, netaisyklingos L raidės formos, susidedantis iš ŠR ir P dalių, ŠR dalies R sparnas 3 a., V sparnas 2 a. su III a. imituojančia ŠR siena, P dalis 2 a.; ŠR dalies centre - rizalitas su arka (ŠR dalies PV fasade pristatytas medinis 2 a. priestatas; būklė gera; BR Nr. 12-14; IKONOG 6-8, 14, 15, 17, 18, 20-22; FF Nr. 76-79; 2010, 2012 m.); stogo forma - vienšlaitė (-; -; FF Nr. 77; 2012 m.); kiti stogo elementai - tinkuoto plytų	Paveldosaugos reikalavimai Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Pritaikant pastatus šiuolaikinėms reikmėms, išsaugoti kultūros paveldo objektų erdvinę struktūrą. Draudžiama padidinti saugomo statinio naudojimo intensyvumą, pristatyti priestatus,

mūro dūmtraukiai (-; būklė gera; FF Nr. 77-79, 87; 2010, 2012 m.)

išplanavimas - **kapitalinių sienų tinklas** (-; būklė gera; FF Nr. 76-79; 2010, 2012 m.); **sienų angos - ŠR pastato dalies PV fasado ir P pastato dalies ŠV fasado stačiakampės langų angos** (durų ir laiptinės angų autentiškumui nustatyti reikalingi papildomi duomenys; būklė gera; BR Nr. 13, 14; FF Nr. 77-79, 85; 2010, 2012 m.); **ŠR pastato dalies arkinė vartų anga per 2 a.** (-; būklė gera; BR Nr. 12, 13; IKONOG 8, 18, 20-22; FF Nr. 76-78, 80, 81; 2010, 2012 m.)

fasadų architektūrinis sprendimas - **ŠR fasado architektūrinio sprendimo visuma** (išskyrus Š pusės I a. angas ir R pusės durų angą; būklė gera; BR Nr. 12; IKONOG 8, 18, 20-22; FF Nr. 76, 80, 82-84, 86; 2010, 2012 m.); **fasadų architektūros tūrinės detalės - ŠR pastato dalies ŠR fasado rizalitas dekoruotas keturiomis korintinėmis kolonomis, stačiakampiu atiku ir tinko puošyba** (-; būklė gera; FF Nr. 76, 80, 86; 2012 m.); **ŠR pastato dalies PV fasado rizalitas** (-; būklė gera; FF Nr. 77, 78; 2010, 2012 m.); **ŠR pastato dalies ŠR fasado parapetas** (-; būklė gera; FF Nr. 76, 80, 84, 86; 2012 m.); **ŠR pastato dalies tinkuoto plytų mūro ir metalo vartų tipas** (2003 m. vartų varčios pagamintos pagal autentišką pavyzdį; būklė gera; Žr. Nr. 13.2; FF Nr. 80, 81; 2012 m.); **fasadų apdaila ir puošyba - ŠR pastato dalies PV fasado ir P dalies ŠV fasado profiliuotas plytų mūro karnizas** (-; būklė gera; FF Nr. 77-79, 87; 2010, 2012 m.); **ŠR pastato dalies PV fasado bei tarpuvartės ir P dalies ŠV fasado profiliuota plytų mūro tarpaukštinė trauka** (-; būklė gera; FF Nr. 77-79, 81, 85; 2010, 2012 m.); **tinko tipas** (-; būklė gera; Žr. Nr. 13.2., 13.6; FF Nr. 76-88; 2010, 2012 m.)

konstrukcijos - **pamatas su tinkuotu plytų mūro cokoliu** (-; pamatas netyrinėtas, cokolio būklė gera; FF Nr. 88; 2012 m.); **plytų mūro sienos** (-; būklė gera; FF Nr. 76-88; 2010, 2012 m.); **rūsio patalpų plytų mūro ant metalinių sijų skliautai vad. akermano** (-; būklė gera; FF Nr. 92; 2010 m.); **funkcinė įranga - ŠR pastato dalies vidaus gelžbetoninės konstrukcijos laiptai su metaliniais turėklais ir mediniais porankiais** (-; būklė gera; FF Nr. 93, 94; 2010 m.)

papildomus aukštus, įrengti naujas mansardas, formuoti naują planinę struktūrą ir kitaip naikinti autentiškumo požymius.

Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Pritaikant pastatus šiuolaikinėms reikmėms, išsaugoti kultūros paveldo autentišką kapitalinių sienų tinklą bei sienų angas su sąramomis.

Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Tvarkybos darbų prioritetinė kryptis – restauravimas. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, atlikimo technologiją.

Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Pamatas gali būti atidengiamas ir paliekamas atviras tik tuo atveju, jeigu yra pasirūpinta tinkamu jo išsaugojimu, konservavimu ir priežiūra. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas saugomas dalis ar elementus, atkasti netirtus rūsius, atidaryti laidojimo kriptas ar rūsius. Draudžiami darbai galintys pakenkti autentiškų statinio konstrukcijų stabilumui. Inžinerinė įranga restauruojama, konservuojama. Tvarkybos darbai atliekami, remiantis papildomų tyrimų duomenimis.

vidaus dekoras - laiptinės karnizas su lipdytiniu dekoru (-; būklė gera; FF Nr. 95; 2010 m.); grindų, laiptų pakopų danga ar dangos medžiaga - laiptinės laiptų teraco antpakopiai ir laiptinės aikštelės (-; būklė gera; FF Nr. 93, 94; 2010 m.)

Nevertingos dalys ir elementai

Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Tvarkybos darbų prioritetinga kryptis – restauravimas. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, atlikimo technologiją.

Galimas paprastas remontas ir kapitalinis remontas. Vykdamas darbus nevertingose dalyse, visi sprendimai ir taikomos priemonės turi būti harmoningai suderintos su autentiška objekto, pastatų komplekso ir kultūros paveldo vietovių, kuriose objektas yra, visuma.

2.12. Saugomos visos vertingos Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato dalys bei elementai, visos pirminio pastatymo ir vėlesnių pakeitimų suformuotos dalys bei elementai (nepriklausomai nuo jų išlikimo laipsnio) su istoriniais pakeitimais ir papildymais, kurie savaime turi kultūrinės vertės požymių arba kartu su ankstesnių etapų elementais sudaro tokių požymių turinčią visumą, ir teritoriją.

2.13. Tyrimų pagrindu koreguojant Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato erdvinę struktūrą, naujų elementų įvedimas savo tūriu, aukščiu, apimtimi, forma, medžiagiškumu, koloritu turi nedominuoti su šalia esančiomis kultūros paveldo vertybėmis ir Senamiesčio aplinka.

2.14. Kiti reikalavimai:

2.14.1. Prieš pradėdant vertybės tvarkybos darbus būtina atlikti esamos būklės fiksavimo ir natūros tyrimo darbus, parengti tvarkybos darbų projektą/-us.

2.14.2. Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastato tvarkybos darbams vadovauti, atlikti juos, parengti paveldosaugos specialiąją ekspertizę turi teisę kultūros ministro nustatyta tvarka atestuotas specialistas.

2.14.3. Tvarkybos darbai atliekami pagal parengtą ir Kultūros paveldo departamente suderintą tvarkybos darbų projektą/-us, gavus leidimą/-us.

2.14.4. Vadovauti tvarkomųjų statybos darbų projektavimui, projekto/-ų vykdymo priežiūrai, statinio tvarkybos techninei priežiūrai turi teisę aplinkos ir kultūros ministrų patvirtinta tvarka atestuotas darbų vadovas, jei jis turi verslo liudijimą arba dirba įmonėje, kuri atestuota aplinkos ir kultūros ministrų patvirtinta tvarka.

2.14.5. Tvarkomųjų paveldosaugos ir tvarkomųjų statybos darbų projekto/-ų sprendiniai privalo būti įvertinti kultūros vertybės ir kultūros paveldo vietovių, kuriose ji yra, vertingųjų savybių išsaugojimo ir poveikio joms aspektu.

2.14.6. Jei atliekant statybos ar kitokius darbus aptinkama archeologinių radinių ar nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniam skyriui arba Vilniaus miesto savivaldybės administracijos paveldosaugos padalinii.

3. Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ir poizonių paveldosaugos reikalavimai (įrašyti jeigu laikinai nenustatoma apsaugos zona ar nenustatomas fizinės ar vizualinės apsaugos pozonis):

Geležinkelio valdybos pastatų komplekso pastatui (unikalus kodas Registre 28010) apsaugos zona ir pozoniai nenustatomi.

PRIEDAI:

1. Apsaugos zonos ir jos poizonių ribų planas, lap.

2.

3.

KPD Vilniaus teritorinio skyriaus vyresnysis specialistė

Ramunė Valančiūtė